

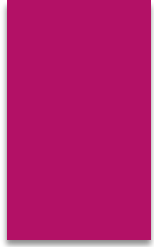
Na przekór stereotypom.
Dlaczego potrzebujemy perspektywy wielokulturowej?

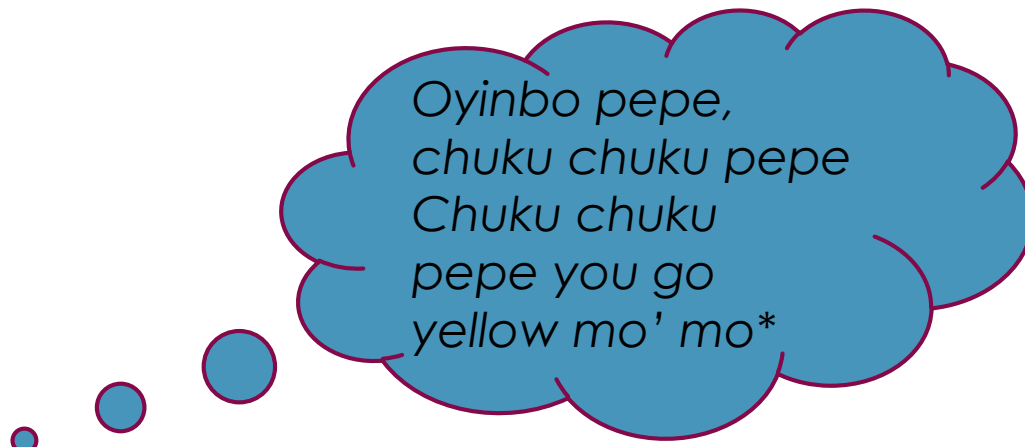
DR MARGARET AMAKA OHIA-NOWAK, WORD IDEA, CEO

WIELOKULTUROWOŚĆ KAPITAŁEM PRZYSZŁOŚCI, 18 PAŹDZIERNIKA 2019 R. OLSZTYN

*To nie różnice nas dzielą. To nasza
niezdolność do ich rozpoznania,
zaakceptowania i cieszenia się z nich.*
Audre Lorde

A thought bubble with a blue fill and a dark red outline, connected to three smaller blue circles of increasing size. The text inside is in a black, sans-serif font.

Oyinbo pepe,
chuku chuku pepe
Chuku chuku
pepe you go
yellow mo' mo*

* Oyinbo pepe (Yor.) – osoba “biała” lub “bezsłóra”. ‘Pepe’ odnosi się do (żółtego) odcienia skóry przez osobę jasnoskórą po spożyciu ostrej papryki dodawanej do niegrysiłkich potraw.

Czym jest wielokulturowość?

1. *Wielokulturowość to stan społeczeństwa o wielu kulturach i wysokim zróżnicowaniu kulturowym.*
 2. *Wielokulturowość to projekt polityki społecznej, która prowadzi do ułożenia relacji międzygrupowych w warunkach wielokulturowości (np. imigranci a społeczeństwo przyjmujące).*
 3. *Wielokulturowość to ideologia zakładająca zróżnicowanie i ochronę kultur mniejszości.*
- ▶ Każde społeczeństwo jest wielokulturowe w sensie 1., ale nie każde społeczeństwo ma politykę wielokulturowości, która powinna pojawiać się naturalnie w odpowiedzi na społeczeństwo wielokulturowe: równowaga pomiędzy zjednoczeniem, obywatelstwem i różnorodnością (Safdar 2019).
 - ▶ W społeczeństwie wielokulturowym **nie** wymaga się asymilacji.
 - ▶ Podstawowe wskaźniki wielokulturowości: obecność rządu wielokulturowego, podwójne obywatelstwo dla imigrantów, wielokulturowy program nauczania w szkole.
 - ▶ Wielokulturowość jest globalnym sposobem patrzenia na rzeczywistość, a nie festiwalem.

Czym nie jest perspektywa wielokulturowa?

- ▶ Nie jest czymś wrodzonym i naturalnym. Nie jest tak, że albo ją mamy, albo nie. Nie jest istnieje tak po prostu. To rodzaj patrzenia na świat, którego można się nauczyć.
- ▶ Nie jest równoznaczna z doświadczaniem międzynarodowych podróży. To nie wyjazdy za granicę i turystyczne poznawanie innych krajów czy kultur.
- ▶ Nie dotyczy tylko narodów i państw. Dotyczy **wszystkich** wymiarów ludzkich tożsamości (bo wszyscy jesteśmy w jakiś sposób różnorodni).

Czym **nie jest** perspektywa wielokulturowa?

Bariery wielokulturowości

- ▶ Rozumienie rzeczywistości tylko z **własnej perspektywy**
- ▶ **Zakładanie podobieństwa i zaprzeczanie różnic**
- ▶ **Sądy**, oceny i opinie o innych
- ▶ **Stereotypy** i uprzedzenia
- ▶ **Różnice językowe** i tzw. ideologia językowa
- ▶ Trudne **emocje** w komunikacji
- ▶ **Etnocentryzm** – mój (jednostkowy lub grupowy) punkt widzenia jest zasadniczy, kluczowy i lepszy od innych punktów widzenia

Czarni są
najlepszymi
lekkoatletami.

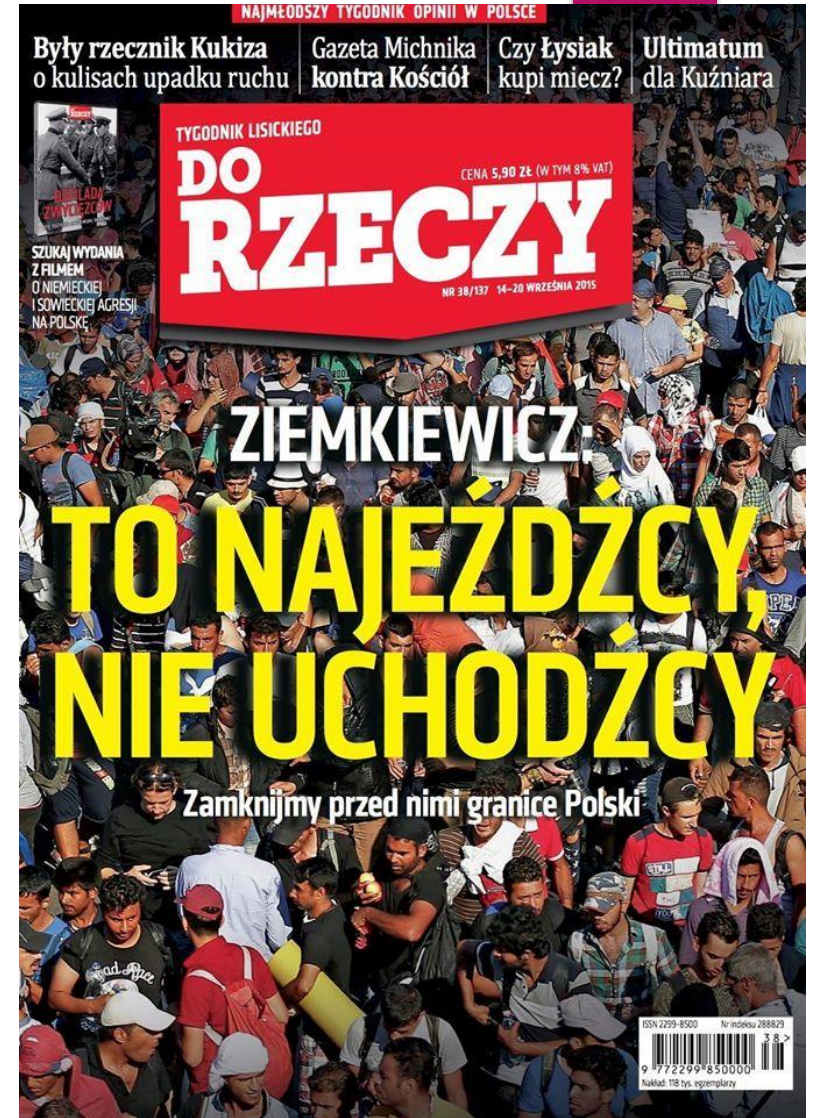
Wszyscy idzie.

Uchodźcy
roznoszą groźne
choroby

Nie jestem rasistą,
ale nie chciałbym
mieć
czarnoskórego
zięcia.

Polska dla
Polaków

Do naszej szkoły
chodzi czekolada!

Poczuj chęć
na seksowną
czekoladę...

Kąpiel w czekoladzie,
aromatyczny prysznic,
apetyczna uczta dla skóry.

DEHUMANIZACJA

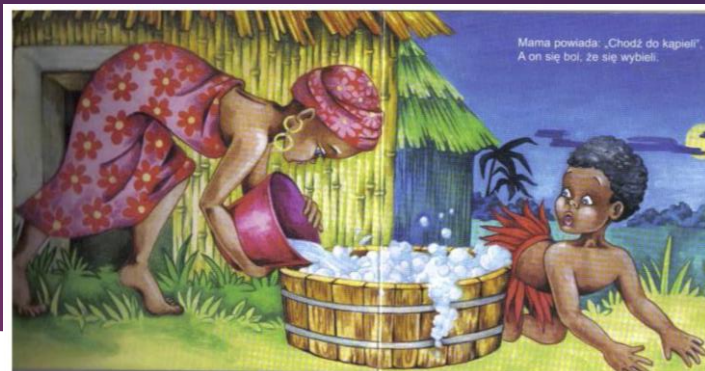
Photography TUNG WALSH
Styling SAM RANGER

From Seoul to Shoreditch, New York to the Netherlands, Fukuoka to France, American Apparel continue to put most of the high street to shame with their innovative designs - without resorting to copying designers. Their ads, complete with hot girls and boys from the AA staff, have a perfect Terry Richardson-style grunginess. The clothes live up to the ads' promises - and have ensured the brand's visibility in high class places. See the metallic leggings rubbing shoulders with Balenciaga and Givenchy in every fashion shoot for autumn/winter. And that bodycon low-back dress worn by headturners everywhere, in shades from black to grey to fuchsia. They even expanded from cotton to jeans and cord - a hit with the East London teenage contingent. Children and animals get a look in too, with multicoloured babygrows and mini tees providing parents with an excuse to dress up Junior and Rover just like them. The latest demographic given the AA treatment is Kensington's locals. The brand recently opened their fourth store in the UK on High Street Ken. Get down there for some priceless pocket money style now. Lauren Cochrane americanapparel.net

dress and bodysuit by American Apparel.
hair: Nils. Styling: Assistant: Abby Bennett. Model: Sasha at Veris.

I jeszcze Murzyn!
Zobaczcie, on się
nie mył wcale.

Palma z Murzynkiem

STEREOTYPY

NIEDZIELA
XXXII zwykła
9 listopada 2008 r.
Bogu na chwałę

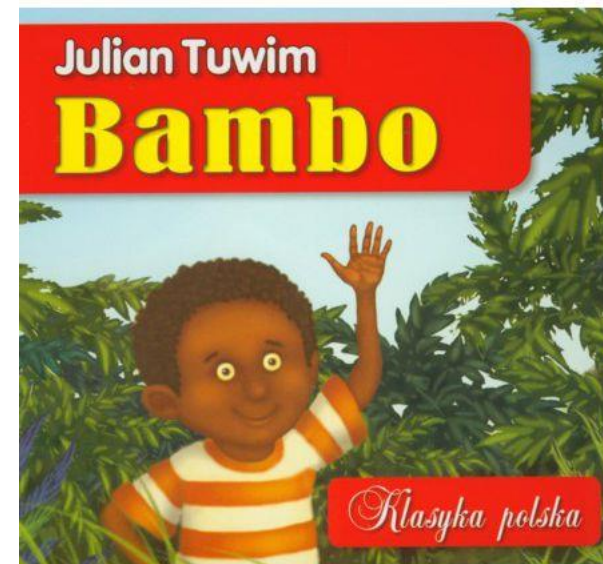
Nierozsądne wzięły lampy, ale nie wzięły z sobą oliwy.
Roztropne zaś razem z lampami zabrały również oliwę
w naczyniach (Mt 25, 3–4)

Lampa bez oliwy jest ciemna.
Człowiek bez modlitwy też.

Mt 25, 1–13

Bambo to ja?
Przecież mieszkam
w Polsce.

Murzynek Bambo w
Afryce mieszka.
Czarną ma skórę ten
nasz koleżka.

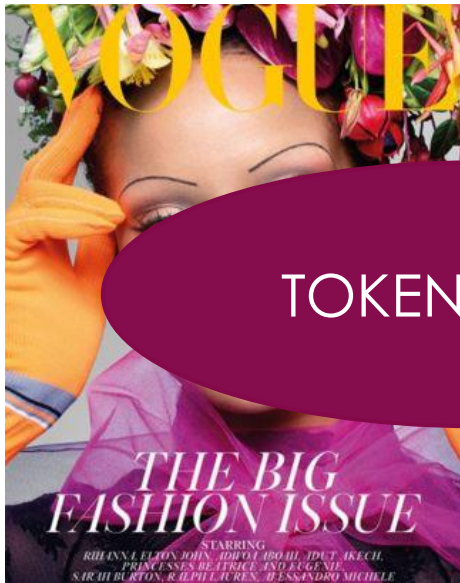

STEREOTYPY

STEREOTYPY

TOKENIZACJA

Bariery wielokulturowości

OBRONA

*Inne kultury zagrażają mojej,
Moja kultura jest
cywilizowane, a inne nie, Nie
możemy dopuścić do
zawłaszczenia naszej kultury
przez inną*

Bariery wielokulturowości

ZAPRZECZANIE RÓŻNIC

Nie ma czegoś takiego, jak różnice międzykulturowe, Moja kultura jest jedyną prawdziwie istniejącą, Nie chcę mieć kontaktu z innymi kulturami, Członkowie innych kultur to podludzie.

MINIMALIZACJA RÓŻNIC

Różnice kulturowe nie są ważne, Przecież wszyscy jesteśmy ludźmi – nieważne czy ktoś biały, czarny czy niebieski

Rasizm w komunikacji (Teun van Dijk 2012)

- ▶ Systemowe nadużywanie władzy przez grupę dominującą ("jasnoskórych", Europejczyków) nad nie-Europejczykami ("ciemnoskórymi") – takimi, jak mniejszości etniczne, imigranci i uchodźcy – w Europie, Amerykach i innych krajach zdominowanych przez Europę.
- ▶ Produkcja i reprodukcja władzy w społeczeństwie → antagonizmy pomiędzy grupą My i grupą Oni.
- ▶ Mimo że wpływa na jednostki, działa również na poziomie makro.
- ▶ Ma charakter symboliczny, ale działa w rzeczywistości.

Rasizm w komunikacji (Teun van Dijk 2012)

- ▶ Nie wrodzony, tylko wyuczony przez różne formy dyskursu publicznego.
- ▶ Przystwajany w socjalizacji w grupie dominującej, szczególnie przez dyskurs publiczny i komunikację międzyludzką, na które wpływ ma dyskurs publiczny.

- ▶ Wszyscy funkcjonujemy w rasistowskich praktykach komunikacyjnych.

A large group of people, including men and women in formal attire (suits, dresses), are gathered on a stage, clapping. In the center of the group stands a large, golden Oscar statue. The background consists of light-colored curtains. A semi-transparent grey oval with a pink border is overlaid on the image, containing the text "MONOKULTUROWA PERSPEKTYWA DOMINUJĄCA".

MONOKULTUROWA
PERSPEKTYWA
DOMINUJĄCA

Konsekwencje nietolerancji

DYSKRYMINACJA

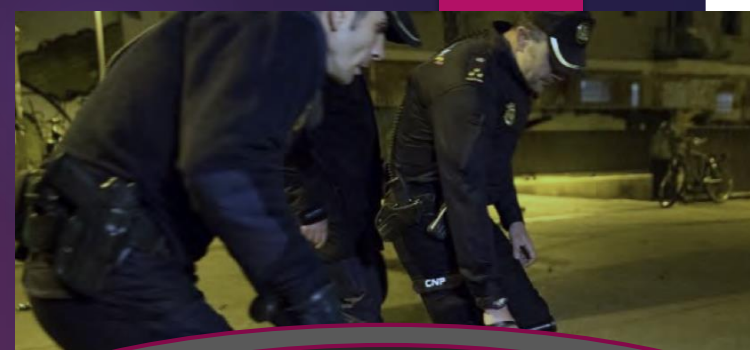
▶ Gorsze i krzywdzące traktowanie osoby lub grupy osób ze względu na ich przynależność do danej grupy społecznej, np. etnicznej, wiekowej, płciowej, wyznaniowej. Jest ona wynikiem stereotypów i uprzedzeń.

UPRZEDZENIA

▶ Nieprzyjazne, negatywne, agresywne postawy lub oceny osoby lub grupy osób ze względu na ich przynależność do danej grupy społecznej, np. etnicznej, wiekowej, płciowej, wyznaniowej.

▶ Uproszczone, krzywdzące i uogólniające, negatywne przekonania na temat osoby lub grupy osób ze względu na ich przynależność do danej grupy społecznej, np. etnicznej, wiekowej, płciowej, wyznaniowej.

STEREOTYPY

EGZOTYZACJA

STEREOTYPY

UPRZEDZENIA

DEHUMANIZACJA

STYGMATYZACJA

DYSKRYMINACJA

RASIZM

Konsekwencje nietolerancji

Piramida Gordona Allporta

www.kooperatywatrenerska.pl
CC-BY 4.0

Gordon Allport 1954

Źródła i inspiracje

- ▶ Allport Gordon (1954) *The Nature of Prejudice*. Addison-Wesley. Addison-Milton Bennett (1993) *A developmental approach to training for intercultural sensitivity*, Portland.
- ▶ Darla K. Deardorff (2008). *Intercultural Competence: A Definition, Model and Implications for Education Abroad*. W *Intercultural Competence and Transformation Savickiego: Theory, Research, and Application (Stylus) Savickiego*.
- ▶ Philomena Essed (1991) *Understanding Everyday Racism: An Interdisciplinary Theory*.
- ▶ Stuart Hall (1997). *The Spectacle of the 'Other'*. In: S., Hall, J., Evans, S., Nixon (Eds.) *Representation*. pp. 223-279.
- ▶ Audre Lorde (1991) *Our dead behind us: poems*. W.W. Norton & Company
- ▶ Saba Safdar (2019) *There is No Them, There is Only Us*. TedxGuelphU.
- ▶ Teun van Dijk (1993) *Elite Discourse and Racism*. Newbury Park CA: Sage.

Dziękuję za uwagę.

amakaohia@gmail.com

